

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Thomæ Młodzianowski, Poloni, Societatis Jesu,
Prælectionum Theologicarum Tomus ...**

De Peccatis Et Gratia, Fide, Spe, Et Charitate

Młodzianowski, Tomasz

Moguntiae, 1682

Diff. II. Quid sit gratiam esse consortiu[m] naturæ divinæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82969](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82969)

gratia ipsius, heredes sumus, secundum spem vitam aeternam.

ASSERO 2. *Certum esse de fide, hanc gratiam esse quid in nobis permanens.* Rationes ab auctoritate petitas plures format Suar. Lib. 6. de Grat. cap. 1. Earum robur non esse demonstrativum ostendit Arriaga d. 43. S. 1. Et certe multae ex his Auctoritatibus, possunt accipi de adventu Spiritus S. in nos, per adjutorium elevans, & complens nos hic & nunc ad actiones supernaturales sanctas, quibus suo modo sanctificamur, adjutorium autem tale non est quid permanens. Quamvis etiam appellemur templum Dei, id non probat gratiam, esse aliquid permanens: Nam etiam templa censentur a Deo inhabitari; etiam si nihil permanens in illis reperitur sicut & illa verba. Et ad eum veniemus, non sunt intelligenda, de aliquo permanenti Trinitatis quae talis accessu. Multa alia loca tam PP. quam Conciliorum, possunt de solo favore extrinseco: item de auxilio indebito coque actuali, intelligi: Nam sub initium controversiae cum Pelagianis, & Semi-Pelagianis, sollicitè loquebantur PP. de solis auxiliis naturae indebitis, non autem de aliquo permanenti. Bene tamen Assertum.

PROBATUR auctoritate Trident. idque variis locis. Sess. 6. c. 7. describit justificationem, quod non sit sola peccatorum remissio, sed & sanctificatio, & renovatio interioris hominis per voluntariam susceptionem gratiae, & donorum; nemo autem dicitur voluntarie suscipere suos actus, sed dona ab alio collata, discurrensque infra Trident. de justitia quae justificamur, subdit, quae videlicet: *Ab eo donati, renovamur spiritu mentis nostrae, & non modo reputamur, sed verè justii nominamur, & sumus, justitiam in nobis accipientes unusquisque secundum suam mensuram, quam Spiritus S. partitur suis prout vult, & secundum propriam cujusque dispositionem, & cooperationem.* Inferius adhuc subdit. *Charitas Dei diffunditur in cordibus eorum, qui justificantur, atque ipsis inhaeret.* Jam autem quod inhaeret, id quod in nos recipimus, & quod Deus partitur tantquam effectum quodammodo cooperationis nostrae, debet esse quid permanens. Unde etiam idem Trident. Sic format Can. II. de Justificatione: *Si quis dixerit hominem justificari, vel sola imputatione justitiae Christi, vel sola peccatorum remissione, exclusa gratia & charitate, quae in cordibus eorum per Spiritum S. diffundatur, atque illis inhaereat, aut etiam gratiam quae justificamur, esse tantum favorem Dei, anathema sit.* En toties meminit Trident. receptae in nobis justitiae, nobis inhaerentis, &c. similia; quae omnia non significant solos actus nostros, sed aliquid plus.

Sed est ne de fide, quod justificemur per qualitatem, vel habitum: Nam licet Trident. agat, quod justificemur per aliquid permanens, potest nomine permanentis intelligi permanentia mora-

lis; ad eum modum, quo dicitur aliquis in peccato manere, diciturque originale inhaerere in non renatis, quamvis ista permanentia, & inhaerentia sit non nisi moralis.

Circa hujus decisionem variant Auctores. Nam alii cum Scoto, Gabriele, Almains, Vega, etiam ante decisionem Trident. putant hoc fuisse de fide. Alii id putant, nec post Trident. de fide esse. Talis est Sortus, Med. Bann. Joann. Vincent. Canus, Curiel. Martinez, Monterius, Henricus, Tann. Sal. sed Vasq. & Torres loquuntur cum restrictione; nempe quod justificatio, quae in baptismo, & Poenitentia recipitur, fiat per habitum.

Esse tamen id de fide, docuit cum aliis Sacrosanctus cap. 3. n. 6. Bellar. Urgerique pro hac veritate possunt loca illa Trid. supra allegata quae longè simpliciter acciperentur ponendo qualitatem permanentem, favetque Catechismus Pii V. editus qui sic habet. *Est autem gratia quemadmodum Trident. Synodus ab omnibus credendum parva anathematis proposita decrevit, non solum per quam peccatorum fit remissio; sed divina qualitas in anima inherens, qui Catechismus cum propè tempora Tridentini editus fuerit, viventibus iis qui aderant Concilio, bene sciri poterat de mente Concilii.*

ASSERO 3. *Gratiam non rectè definitur quod sit qualitas quaedam physica inherens anima, reddensque nos dignos amicitia Dei, & vitam aeternam.*

RATIO. Quia restat quaerere quare hoc praedicatum conveniat gratiae. *Nec rectè describitur quod sit qualitas supernaturalis, in esse filii Dei constitutiva.* Ratio, quia est repetibilis ulterior conceptus in quem hoc ipsum resolvitur potest, quare scilicet gratia reddat filium Dei adoptivum. Deinde per multos non est de fide gratiam esse qualitatem physicam, non ergo definitio debet restringi ad particulare principium. *Hinc commodius describetur gratia, quod sit donum supernaturale stans in participatione naturae divinae.* Assumitur ly donum pro genere quia omnis gratia est donum; & ut agatur de gratia supernaturali, ly supernaturale ponitur. Differentia autem hujus doni est desumpta ex ada Petri I. *Per quem maxima, inquit, & pretiosissima nobis promissa donavit, ut per hoc efficiamini divinae consortes naturae.* Ipsaque filio, resolvable est in participationem praedictam: Ideo enim aliquis est filius: quia participat de natura. Quod ipsum ut explicetur. *Sic*

DIFFICULTAS II.

Quid sit Gratiam esse consortium naturae Divinae.

GRatiam esse participationem naturae divinae, dictum in mat. de Poenit. cujus inibi reddita ratio: quia sicut natura est principium

R. P.
THE M.L.L.
ZIANOWS.
Tom. I.
D. V.

motus, radix proprietatum, &c. ita & gratia est principium motus supernaturalis, radix, & existivum reliquorum habituum, & hoc quidem sufficit ad defendendum, quomodo gratia competat esse naturam. Sed restat querere, quare illi competat esse participationem, similitudinem, imaginem naturæ, non utcumque, sed naturæ divinæ. *Sic*

Punctum Difficultatis 1.

Quid specialis participatio Naturæ divinæ, per alios?

EXPLICAT I. Lessius lib. 2. de summo Bono, cap. 1. n. 4. & 5. & post illum Petavius tom. 2. lib. 8. c. 4. Gratiam esse specialem participationem naturæ divinæ: quia est vinculum ipsius Divinitatis, quo tota nobis Divinitas communicatur. Cui Divinitati tribuit rationem principalem nostræ justificationis, ad eum modum, quo ab unione hypostatica Christus dicitur Filius Dei: Sicut enim ibi unio hypostatica se habet instar vinculi, non formæ principalis: ita & hic gratia justificationis: quia autem restabat querere in quo sit ratio vinculi, itaque de hoc discutit. Quia scilicet ita secum trahit naturam divinam, eamque nobis præsentem & inhabitantem facit, ita ut etiam si ipsa non esset immensa & ubique, tamen eam nobis intimè præsentem haberet: quia unio Deitatis per gratiam non est solum per affectum; sed per naturæ communicationem, & inhabitationem spiritus. Hanc sententiam censurat Ripalda, d. ult. n. 127. sed eam à Censura vindicat Rozmer, modò etiam gratiæ tribuatur ratio perfectæ sanctitatis ad eum modum, quo non contradicit Trid. qui tenet etiam contritionem justificare, & qui præter infusionem gratiæ requirit condonationem divinam extrinsecam. *Cæterum hæc Explicatio*

NON SATISEACIT. Tum quia, sequeretur quòd filiatio adoptiva & naturalis, ejusdem forent dignitatis, quoad formam dignificantem, totaque esset inæqualitas in modo participandi; sicut æqualis est dignitas Dei ipsius & Christi, spectata dignitate secundum formam dignificantem, licet cum inæqualitate orta ex modo participandi: Nam quamvis ponantur plures æquivalenter gradus bonitatis in conjuncta per gratiam Divinitate: quia tamen, quicumque erit gradus, adhuc ille erit Deus, & quid increatum, adhuc secundum rationem formæ, erit æqualitas inter filiationem naturalem, & adoptivam. Hinc esset subiectum illud capax infinitæ sanctitatis, quia esset capax vel unius gradus, qui tamen Deus esset, adeoque capax infinitudinis sanctitatis. Et sicut, quia non est divisibilis ratio personæ, hoc ipso, quia illa unitur humanitati, reddit illam infinitè dignam, ita cum unus ille, ut ita dicam gradus

non sit divisibilis, sitque Deus increatus & infinitus, hoc ipso, quia ille gradus unitur, reddet subiectum infinitè sanctum, consequenter omnes essent æqualiter sancti, quia infinitè sancti. Æqualitas autem hæc non potest asseri: quia nunquam hanc æqualitatem posuerunt PP. quibus standum in taxa entium fide revalorum. Et sicut non sunt multiplicanda entia sine necessitate; ita nec dignificanda. Tum quia. Et adjungeret nobis gratia, ut supponitur, Deitatem Spiritus S. nos constituentem in ratione filii adoptivi; & non adjungeret. Adjungeret quidem ut supponitur, non adjungeret autem ut probatur: quia unio illa non esset hypostatica: hæc enim facit filium Dei naturalem; non esset etiam unio meræ indistantiæ: quia hæc habetur independentem etiam à gratia, & quicumque sit, erit non nisi de linea loci. Non etiam aliqua alia tertia, quæ enim illa? Quomodo ergo adjungeret justificato Divinitatem. Hic ipse medius terminus sic aliter proponitur. Illa gratia & traheret secum naturam divinam faceretque nobis præsentem, etiam si non esset immensa, & non traheret. Traheret ut supponitur, non traheret autem, quia non est ratio, unde illic hæc tractio oriretur. si non ponatur unio hypostatica: quia ex duplici non nisi ratione talis tractio haberi potest; vel ex unione hypostatica, vel ex unione formati, & informantis, quæ enim tertia esset unio. Neque valet si dicas esse naturam talem gratiæ. Prius enim ostendendum est hoc esse possibile, & postea recurrendum ad hoc principium, quòd hæc sit natura gratiæ. Rursus etiam posita possibilitate talis unionis; & constitueret illa filium Dei, ut supponitur; & non constitueret: quia duplicem possumus illam alligationem cogitare. Inprimis meram localem, adferentem præter immensitatem novum titulum præsentis hinc, & hæc nihil facit ad constituendum in esse filii Dei, per quid ergò transitur, ut illa alligatio sit Constitutio in esse filii Dei adoptivi: præcipuè cum ipsa entitas gratiæ in tantum per se constituit in esse filii Dei; in quantum est illa alligatio. Deinde potest cogitari alligatio constitutiva in esse filii Dei, quæro, ut dixi, per quid ad illam deveniatur, ut non sit mera alligatio localis.

Tum quia. Vel alligatio illa terminatur ad naturam divinam, vel ad naturam Spiritus S. vel ad personalitatem præcisè Spiritus S. non ad naturam divinam; quia sic sanctificatio illa, & constitutio in ratione filii, non minus tribueretur Spiritui S. quàm toti Trinitati. Sicut si unio substantialis per impossibile terminaretur ad naturam divinam omnes tres Personæ æquè unirentur; & tamen constitutionem in esse filii adoptivi tribuit Petavius Spiritui S. Quod si alligatio illa est ad naturam Spiritus S. seu ad naturam, prout simul terminatam ad naturam & per-

& personam illius, tunc deberet esse æquæ primo terminata ad utramque virtualitatem; vel dari duplex alligatio, duplexque gratia: quomodo enim aliter utramque virtualitatem alligaret. Non potest autem dici primum. Quia secundum dicta, si æquæ immediatè terminaretur ad naturam divinam; tota jam Trinitas sanctificaret. Secundum etiam dici non potest; quia multiplicat entia sine necessitate. Non etiam terminaretur illa alligatio præcisè ad personam Spiritus S. quia poneretur similis difficultas in illa, qualis in unione hypostatica, quomodo scilicet, alliget immediatè personam, & non alliget immediatè naturam illi identificatam. Quæ mysteria non sunt ponenda, nisi id requiratur ad salvandum articulum fidei. Quando autem PP. expressè habent, quòd non per aliquod donum; sed per se ipsum nos Spiritus S. sanctificet, hoc solum intenderunt. Quòd scilicet nomine Spiritus S. non veniat donum quod ponebant hæretici; ut excluderent personam Spiritus Sancti. Sed significant dari Spiritum S. personamque ejus concurrere ad nostram sanctificationem, cum Catholici sanctificationem Spiritui Sancto appropriemus.

EXPLICAT 2. Suarez Lib. 7. de Grat. cap. 1. à n. 26. & post illum Bertoldus de Grat. n. 89. Ideò gratiam esse participationem naturæ divinæ: quia est in gratia, convenientia formalis cum natura divina prout ab attributis distincta. Porro natura divina stat in formalitate intellectivitatibus, quam participat gratia: quia illi tanquam principio visio intuitiva Dei connaturaliter debetur. *Hæc Explicatio*

NON SATISFACIT. Tum quia. Lumen gloriæ non est gratia justificans, & tamen habet convenientiam formalem cum natura divina in formalitate intellectivitatibus: elevat enim intellectum, & unà cum illo producit, idque connaturaliter intellectum. Nec obest quòd ipsum Lumen gloriæ debeat gratiæ. Quia in sententia distinguente realiter potentias ab anima, nemo arguit intellectum non esse intellectum: quia exigitur ab anima. Ergo nec quisquam ex eo arguet lumen non habere formalem convenientiam cum intellectivitate divina: quia exigitur à gratia: quòd si habet formalitatem intellectualitatis, hoc ipso dicit convenientiam cum natura divina; quæ per explicantem, stat formalitate intellectivitatibus. Tum quia. Aliud est exigere primum principium intellectualitatis, & aliud esse ipsum de linea intellectualitatis. Sicut aliud est exigere senatorium gradum, & aliud esse ex illo. Ergo quod tantum exigit intellectualitatem, & neque est intellectualitas in actu primo, id est, non est principium influens in intellectum elicitive, nec est actualis intellectio, illud certè non est de linea intellectualitatis. Gratia autem, nec eli-

cit visionem Dei, nec ipsa est intellectio. Tum quia. Possibilis est gratia æqualis in ratione delictivi peccati præsentis gratiæ; & tamen non exigitiva visionis. Ergo apparet, non esse de ratione gratiæ ut sic istam exigentiam visionis. Tum quia. Convenientia in gradu intellectualitatis constitutiva gratiæ in esse specialis participationis naturæ divinæ, vel statim intellectualitate quali naturæ divinæ, & sic & Angeli, & animæ rationales erunt substantialis naturalis gratia: quia participant formalitatem intellectualitatis. Si autem stat in intellectu quæ sit visio, quærendum restabit, quare illa prior non est constitutiva in esse participationis naturæ divinæ sufficientis ad gratiam substantialem naturalem, est verò illa posterior sufficientis ad constituendum in esse gratiæ supernaturalis. Addit Ripalda. Possibilis est iustitia habitualis identificata cum habitu fidei incompossibili cum visione Dei; iustitia item indigens elevatione ad videndum Deum, hoc est, cui sit supernaturale, dicere nexum cum visione beata. Ergo apparet, non idem esse consortium divinæ naturæ, & exigentiam visionis: imò & iustus prout est in via, est particeps naturæ divinæ, & tamen iusto prout est in via, non debetur visio Beata. Ergo non idem sunt consortium naturæ divinæ, & exigentia visionis Beata.

EXPLICAT 3. Oviedo. De Justific. contro. 1. n. 27. Duo sunt propria divinæ naturæ, habitus ad omnia opera honesta, & inhabilitas ad opera prava, quæ duo per participationem hominis ex vi gratiæ consequitur: formam enim sanctificantem habitus supernaturales comitantur, & ipsa est incompatibilis saltem naturaliter cum mortali peccato. *Hæc Explicatio*

NON SATISFACIT. Tum quia. Concedo hæc duo esse propria naturæ divinæ. Sed Nego, quòd sint natura divina formaliter loquendo. Ergo similitudo in illis non erit similitudo in natura divina. Tum quia. Proprium est naturæ divinæ, ut assentiatur infallibiliter vero, & ut non possit assentiri falso. Utrumque habet habitus fidei suo modo: quia est principium infallibiliter assentiendi vero revelato; & nec assentiendi non revelato; & tamen ex hoc non sequitur, quòd fides sit specialis participatio naturæ divinæ, constitutivaque in esse filii; Ergo ex sola similitudine, ad id quod est proprium naturæ divinæ, non rectè inferetur dari consortium naturæ divinæ hoc ipso. Tum quia. Proprium naturæ divinæ, est quid consequens ad naturam divinam: nemoque dicit, prædicta prædicata esse formalissimè naturam divinam. Ergo quod debet dicere participationem naturæ divinæ, non debet explicari per similitudinem, ad illa consequentia.

EXPLICAT 4. Ripalda. Succus explicationis in hoc est. Ideò gratia est specialis participatio

R. P.
THE M. L. L.
ZIANOWS.
Tom. 1. de
D. V.

fit aliæ entitates, non diceret differentias ab illis, hoc ipso enim non esset aliud ab aliis entitatibus: imò ipsum ens saltem sub alio nomine, contractaque ratione entis acceptum est ratio differendi; & acceptum sub nomine entis etiam communissimè dicit rationem differendi à nihilo, & nihili quibuscunq; & quilibuscunq; speciebus: & hæc est quasi objectiva, in formalitatibus conveniendi & differendi, numerositas plurificatioq; entium. Huic objectivæ numerositati accedit postea formalis numerositas, pluralitasq; petibilis ab aliis, & aliis attingentis intellectualibus, & voluntatis, & quia objectiva illa singularum numerositas est alia & alia, idè aliâ, & alia definitione definiri potest, consequenter; quia eadem entitas habet & considerabilitatem physicam, & moralem, hinc fit, ut aliâ sit & aliâ definitione definibilis ratio naturæ, physicè spectata, & ratio naturæ moraliter accepta.

PRÆMITTO 3. *Quòd bonitas sit natura Dei in esse morali spectata.* Quia natura est principium motus & quietis, idè & in ordine morali illud erit natura, quòd est principium motus in ordine morali. Jam autem bonitas, est principium motus in ordine morali. Quòd ipsum sic declaratur. Bonum secundum rationem suam absolutam spectatum est quid perfectum, supra hoc perfectum fundatur postea ratio convenientis, quæ jam est respectiva; supra hanc ipsam ulterius fundatur ratio communicativi; quod ipsum communicativum aliud est elicivum; competitq; omni bono intellectuali; & aliud communicativum per appetitum naturalem, & sic est innata propensio ad uniendum se ei subiecto, quod perficere potest. Unde & formæ appellati solent, bonum materiæ.

PRÆMITTO 4. *Bonitas divina moralis, quæ est principium communicationis, & convenientiæ in Deo, in his dicit rationem naturæ.* Primo: quia est radix formalium sanctitatum reperibilium in Deo, & solâ ratione nostra distinctarum. Deinde: quia in ordine ad operationes, ita dirigit Deum, ut omnes ejus operationes sint sanctæ, ad quod alludit illa phrasis Scripturæ: & sanctus in omnibus operibus suis. Rursus; ita perficit subiectum ejus est natura, ut sit expedita ad pugnam cum quocunq; opposito sanctitati. Et sicut aqua est natura, dicit convenientiam ad ens materiale, dicit sui communicationem misto, estq; expedita ad pugnam, cum igne & calore sibi opposito; ita & natura divina quæ est Bonitas, habet etiam vim non tantum radicanandi sanctitates formales in Deo, sed etiam pugnandi cum opposito peccato.

PRÆMITTO 5. *Plures etiam esse sanctitates in creatura rationali iusta.* Est sanctitas v.g. fortitudo. Quia quòd innititur motivis sanctis, & est principium actionis sanctæ, est utique & ipsum

sanctum. Utrumque autem hoc habet fortitudo habitualis, eaq; ut suppono, supernaturalis. Sed tamen non est fortitudo v.g. sanctitas, quæ fit participatio naturæ divinæ: quia hæc est radix omnium sanctitatum formalium, quod non competit fortitudini: certè enim illa non est radix ipsius gratiæ. Rursus est quidem fortitudo principium resistendi malo opposito, v.g. imbecillitati: quia tamen non est principium opponendi sese cuicumq; opposito malo formali, fit ut fortitudo non sit illa specialis participatio naturæ divinæ. Universaliter quæ illud non habet rationem naturæ in ordine sanctitatis absolute, quòd non nisi particularem sanctitatem deposcit: Nam natura, absolute est radix reliquorum, principiumque opponendi se omnibus malis subiecti, in illo ordine.

PRÆMITTO 6. *Nullam esse perfectionem quam non exigit gratia in ordine supernaturali.* Exigit enim fidem, tanquam intellectum ordinis supernaturalis. Spem ut arduorum appetitum. Charitatem sicut fontem amoris, & alias virtutes. Et insuper nullum malum est cui in ordine isto supernaturali, & sicut oportet ad salutem, non opponat.

PRÆMITTO 7. *Participationem naturæ divinæ, quam tribuit Anterioritas Sacra gratiæ, fieri in bonitate morali; quæ sit, radix reliquarum sanctitatum, & principium opponendi sese cuicumque peccato.* Hoc innuit supra citatus S. Petrus. *Per hoc efficiamini divina consortes naturæ, fugietes ejus, quæ in mundo est, concupiscentia corruptionis.* Ubi consortium naturæ explicat per fugam concupiscentiæ. S. August. epist. 120. c. 17. *Lei gratiâ iusti sumus, ut ipsa Dei iustitia nos iustos, cum pie & iuste vivimus.* Leo Serm. 1. de Nativ. *Agnosce, o Christiane, dignitatem tuam; & divina consors factus naturæ, noli in veterem vilissem de genere conversatione redire.* His præmissis.

EXPLICATUR. Quid sit gratiam esse participationem naturæ divinæ. Natura est principium motus in eo in quo est. ut dixi Præm. 1. hoc principium potest esse etiam in genere moris, ut dixi Præm. 2. & tale in genere moris, principium est bonitas. ut dixi Præm. 3. consequenter etiam in Deo, bonitas erit natura in genere moris, ut dixi eodem Præm. Jam autem bonitas in Deo in tantum habet rationem naturæ, in quantum est radix sanctitatum formalium; in quantum item est principium in Deo opponendi se cuicumque malo, ut dixi Præm. 4. Porro in Creatura plures sunt sanctitates: illa tamen habebit rationem naturæ, eritque participatio naturæ divinæ, quæ erit radix sanctitatum formalium; opponetque se cuicumque malo in genere moris. ut dixi Præm. 5. Et quia sola gratia est talis radix, solaque se opponit, cuicumque malo morali, fit ut sola sit natura, idque in genere morali & bonitatis, fitq;

R. P.
THE MLL
zianows.
Tom. 1. e.
D. V.

Punctum Difficultatis 3.

Proponitur alius modus.

Et que sola participatio specialis naturæ divinæ in genere moris, ut dixi Præm. 6. præcipue cum PP. hanc participationem naturæ divinæ, includam in gratia tribuant ipsi, ut, dixi Præm. 7.

DICES 1. Non est participatio naturæ divinæ, gratia in opponendo se peccato: quia sanctitas divina excludit etiam venialem culpam: cum tamen gratia non excludat.

RESPONDETUR in primis. Sanctitas divina non opponitur etiam nisi mortali: quia hoc quod est ex objecto veniale, respectu Dei est mortale, adferret enim ei negationem omnis possibilis sanctitatis, & deperditionem esse divini, quæ damna aggravant illam venialitatem usque ad mortale. Ergo mortali, tam se opponit sanctitas divina, ac gratia. Deinde sufficit ut hæc participatio, sit inadæquata participatio Divinitatis.

INSTABIS. Ergo saltem non opponitur gratia omni peccato.

RESPONDETUR. Opponi omni peccato, non ita ut debeat illi cedere, sed ita ut sit principium ne ponatur veniale, & ut positum expellatur.

DICES 2. Non esse participationem naturæ divinæ gratiam: quia non est radix reliquarum perfectionum, nempe fidei, & spei.

RESPONDETUR. Prædictorum habituum gratiam non esse radicem emanativè, sed exigitivè, exigendo scilicet, ut à Deo immediatè ponatur. Sicut calor est passio ignis, licet antecedenter ad formam ignis, ab alio ponatur nempe agente.

DICES 3. Possibilis est per nos substantia naturæ suæ impeccabilis, hæc diceret participationem naturæ divinæ inesse sanctæ, & tamen non esset gratia.

RESPONDETUR. Fore illam substantiam similem in hoc quod est, non esse principium peccandi: quia tamen non est principium sanctarum non nisi operationum: defacto enim eliceret multas operationes quæ non essent formaliter sanctæ, exercendo scilicet operationes suarum potentiarum naturalium, sit ut dicat inadæquatè similem participationem, adeoq; insufficientem, ut habeat formalitatem naturæ, cum tamen gratia sit principium non nisi sanctarum operationum; formalitasque naturæ ex vi suæ definitionis utrumque, deponat. Deinde illa natura diceret participationem naturæ divinæ in ordine non excedenti, gratia in ordine excedenti, de quo ordine hic agitur.

INSTABIS. Possibilis est gratia quæ nullam oppositionem dicat peccato.

RESPONDETUR Neg. Antecedens. Nam quæcunque possibilis gratia, ex definitione fundata in Sancto Petro, est participatio Divinitatis in genere mortis, hæc autem excludit peccatum.

Pæ memoria P. Gaspar Druzbecki, vir in Spiritualibus, qualem sæcula ferunt, notus aliquibus editis opusculis, sed major in iis, quæ digna sunt ut edantur: in Fasciculo Exercitiorum, Exercitio circa Angelos, imaginatur distinctionem Chororum factam, secundum expressionem hujus vel illius perfectionis divinæ, dicitq; v.g. Cherubinos exprimere suâ substantiâ sapientiam divinam &c. similia. Hanc ejus imaginationem ad præsentem materiam transfero scholastico more.

PRÆMITTO 1. S. Th. asserere quòd gratia sit expressio divinæ bonitatis. Habet id i. 2dæ. q. 110. a. 2. dicitque in Corp. præter auxilium speciale, quo Deus hominem movet ad agendum, ponendum etiam esse in anima iustificatorum habitum gratiæ; rationemq; dat: quia non est conveniens, quòd Deus provideat minùs his, quos diligit ad supernaturale bonum habendum, quàm creaturis quas diligit ad naturale bonum habendum, creaturis autem naturalibus sic providet, ut non solum moveat illas ad actus naturales, sed etiam largiatur illis formas & virtutes quasdam, quæ sunt principia actuum, ut secundum se ipsas inclinentur ad hujusmodi motus. Hinc & illis quos movet ad consequendum bonum supernaturale æternum, aliquam formam & qualitatem dat, & hæc qualitas est donum gratiæ, quod agit in animam non quidem per modum causæ efficientis, sed per modum causæ formalis; sicut albedo facit album. Hoc posito comparat inter se animam & gratiam, quæritq; quid horum duorum sit nobilius. Subditque. *Est enim, inquit, nobilior, quàm natura anima, in quantum est expressio vel participatio divinæ bonitatis.* Similia habet ibidem qu. 112. a. 1. in Corp. Ubi quærens, An solus Deus sit causa gratiæ? Respondet affirmativè, necesse est quòd solus Deus deificet, communicando consortium divinæ naturæ per quandam similitudinem participationem, sicut impossibile est ut aliquid igniat nisi solus ignis. Idem inculcat. q. 113. a. 4. in Corp. & 3. p. q. 2. a. 10. ad 1. *Gratia, inquit, quæ est accidens est quædam similitudo Divinitatis participata in homine.* Ubi S. Th. non simpliciter participationem, sed similitudinem participatam, gratiam appellat, idemque repetit q. 3. a. 4. ad 3. *Assumptio quæ fit per gratiam adoptionis terminatur ad quandam participationem divinæ naturæ, secundum quandam assimilationem ad bonitatem illius.* Idem repetit ibidem q. 62. a. 2. in Corp. *Gratia secundum se considerata perficit essentiam anima, in quantum participat quædam similitudinem Divini esse.*

PRÆMITTO 2. *Uplexem cogitari posse participationem divinæ bonitatis.* In primis: commu-

(T) 2 nem

nem quibuscunque entibus, quæ etiam participant, & assimilantur divino esse & bono esse, per bonitatem suam physicam, & hæc est communis omnibus entibus; Alia est similitudo & expressio divinæ bonitatis, quæ ea prædicata increata, quæ in se continet natura divina, in se creatæ exprimat per modum imaginis proportionatæ, quo modo verbum mentis dicitur expressio objecti: quæ ea prædicata quæ res in se continet intentionaliter repræsentativeque habet.

PRÆMITTO 3. *Non implicare ut detur aliqua creata qualitas expressiva naturæ divine.* Ratio. Tum quia, quæ in hoc implicantiæ? Habeturque vestigium in similibus imaginibus: Nam character per aliquos Doctores est signum naturale ducens in notitiam baptismi collati, non ad placitum, ut statua hominis non ad placitum effigiat hominem; nec ad placitum multa symbola res nobis exprimunt, ut Iris exprimit deciduam pluviam. Hinc cuiuscunque nationi proponantur, interdum eundem sui sensum ingenerant. Tum quia vel implicaret ideò dicta qualitas: quia esset accidens; & hoc non, quia visio Beata est accidens, & tamen est expressio Deitatis; vel ex eo: quia illa qualitas non esset quid intentionale & cognitio, sed non est de ratione expressivi, esse cognitionem, ut videre est etiam in pictis imaginibus; vel ex eo, quia Deus est quid increatum, secus illa qualitas. Et hoc non, quia cognitio est quid creatum, & tamen exprimens increatam Deitatem; & si datur expressivum naturæ divinæ per modum principii: nempe Lumen gloriæ, cur non dabitur expressivum per modum imaginis? Tum quia usitatum est S. Th. à proportionem naturalium arguere ad supernaturalia & altiora. Cum ergo in creatis dentur tot modi artificiat, exprimendi ejusdem objecti; cur etiam non dabuntur plures expressiones naturæ, bonitatisque divinæ.

PRÆMITTO 4. *Ex vi Phrasium PP. sequi, gratiam esse expressivam divinæ bonitatis.* Præter Auctoritates S. Thom. innuit idem Locus sup. cit. S. Aug. ep. 120. ubi dicit. *Ipsa Dei justitia nos sumus*, cumque non simus Dei Justitia entitative, erimus vi gratiæ repræsentative, quæ phrasim est Aristotelis, qui notitiam appellat objectum in cognoscente, h. e. repræsentative. Cyrillus contra Anthropomorphitas cap. 3. *Cum vos, inquit, Sanctificatio & justitia in Deum transformet*; Certè autem non transformat substantialiter. Ergo per modum expressivi, & imaginis Deitatis, quæ simili phrasim docet Aristot. intellectum fieri alia quorum habet formas; quod fieri alia, est per repræsentationem. Item Cyrillus dial. 7. de Trinit. loquens de Adami sanctificatione, impressa in illo est divinæ imago naturæ. Hier. ad cap. 4. ep. ad Ephes. *Signati sumus Spiritu Dei Sancto, ut & Spiritus noster, & anima imprimantur signaculo Dei, ut illam recipiamus imaginem, & similitudinem, ad quam in exordio conditi sumus.*

Basil. 7. contra Eunom. *Quod si homines ad similitudinem informare materias nequeunt aliter, nisi ideas ipsorum participant, quomodo ad Dei similitudinem ascendet creatura, nisi divini characteris sit particeps.* Ubi Basil. ad idealem expressionem Deitatis revocat gratiam, & ad characterem Deitatis.

PRÆMITTO 5. *In quoniam stabit res ipsa, hæc similitudo gratiæ ad naturam divinam?* Habetur imprimis hæc similitudo relationem transcendentalem ad Deum; non quomodocunque, & quæ sit illi communis cum aliis rebus, sive naturalibus sive supernaturalibus, sed insuper habebit relationem transcendentalem in ratione similitudinis; & quia relatio supponit fundamentum per modum prioris, hoc nihil aliud erit nisi imago quædam spiritualis naturæ divinæ; ita ut in gratia reperatur ejusmodi prædicatorum conjunctio, ut si illa penetrantur eleventur in notitiam Sanctitatis divinæ, habentque simul illa prædicata gratiæ vim sanctificandi; ita ut ex illis intuitivè & ut sunt cognitæ, cognoscatur natura divina ad eum modum, quo si non cognito intuitivè Deo, cognoscatur intuitivè visio alicujus Beati, hoc ipso nosceretur Deus, licet adhuc non in se, nec beatificativè: ut suppono ex 1. p. *His præmissis*

EXPLICATUR. Quid sit gratiam esse specialem participationem, & consortium naturæ divinæ. Gratia per S. Th. est expressio divinæ bonitatis, ut dixi Præm. 1. & quidè non tantum propter participationem communem aliis creaturis in esse divino, sed ex quadam similitudine, ut dixi Præm. 2. Cumque non implicet qualitas expressiva naturæ divinæ; ut dixi Præm. 3. & cum Auctoritates PP. tribuant illam gratiam, ut dixi Præm. 4. sunt gratia sit talis expressio, quæ ipsa expressio non stabit tantum in aliqua relatione ad naturam divinam, sed dicit relationem similitudinis ad eandem licet imperfectæ. Cujus fundamentum erit esse imaginem quandam spirituales naturæ divinæ prout natura est, & sancta est, consequenter specialis participatio naturæ divinæ competens gratiæ stabit in hac similitudine ad divinam naturam.

INFERO 1. Independentem ab omni acceptatione divina in ratione filii, constituit creaturam justificatam ipsa infusione gratiæ, ita ut ad filiationem specialis favor non sit necessarius præter ipsam infusionem gratiæ, præsupposita condonatione peccati. Ratio. quia sufficit ad filiationem naturalem habere naturam similem. Ergo magis ad filiationem adoptivam sufficit prædicta similitudo. Non ego tamen quod favor divinus consequatur infusionem qualitatis hujus.

INFERO 2. Filiationem quam nos admittimus, esse minorem naturali; majorem merè adoptivam: quia merè adoptiva solam moralitatem importat sine contributione alicujus physice participationis in natura.

R. P.
THE MLC
ZIANOWS.
Tom. 1. e.
D. V.

INFERO 3. Independentem ab extrinseco pacto, convenit quidem gratiæ radicale jus ad gloriam: Si enim filii & hæredes, non tamen proximum & completum, de quo consulantur dicenda de Merito.

DIFFICULTAS III.

De oppositione Gratia cum Peccato.

VIDEANTUR dicta in Matth. de Pœnit. quòd scilicet seclusa condonatione divina, possint secum stare peccatum & gratia: Nunc Universalis quaritur, de alia specie distincta Gratia, cui sit impossibile, stare cum peccato.

DICENDUM est: *Non esse possibilem talem qualitatem.* Est contra Rozmer ex Auctoribus discurrentem pag. 137.

PROBATUR 1. Quia & non posset stare cum peccato ut supponitur, & posset stare: quia quacumque qualitate positâ, manet adhuc Deus liber, & non necessitatus, ne condonet peccatum: quia infinitudo vel simpliciter, vel secundum quid inclusa in peccato est tanta, ut nulla pulchritudo, gratiositasque creata possit esse illius se solâ depulsiva; non enim habet prædicatum opponibile ad æqualitatem illi infinitudini. Quod enim illud? Quod si positâ illâ qualitate manet adhuc Deus liber ne condonet peccatum, ergo adhuc poterit stare peccatum cum gratia: quia Deo non condonante peccatum, non potest non manere habitualiter offensa illius, quomodo enim non manet offensa, si manet offensus, & non condonans.

PROBATUR 2. Quia illa qualitas vel esset quid finitum, vel infinitum; non infinitum: quia hoc implicat; non finitum: quia à finito infinitum non est natum depelli, & exhauriri ex prædicato transitus inconsummabilis. sed etiam positò, quòd illa gratia sit quid infinitum. Quæro, vel est æqualis infinitudini divinæ taxanti mortale, vel non æqualis. Si æqualis. Ergo implicat, implicat enim æqualitas cum Deo. Si non æqualis. Ergo non habet vim exhauriendæ majoris infinitudinis.

PROBATUR 3. Si esset possibile talis qualitas esset etiam possibile meritum creatum, meritum infusionis talis gratiæ. Cur non enim? Non potest autem hoc dici: quia pura creatura per modum meriti posset abolere mortalem offensam: posset enim emereri qualitatem illius indispensabiliter expulsiivam; & tamen supponit Theologia nullam puram creaturam posse vel satisfacere, vel tollere: (hæc enim in æstimatione morali pro eodem haberentur) offensam mortalem.

ADDO per modum Conclusionis, quòd ex adjuncto possit aliqua qualitas repugnare cum peccato. Ut si dicat Deus: volo cum hac qualitate nunquam stare negationem condonationis, adeoque peccatum, &c.

OBJICIT 1. Rozmer, Per multos unio hypostatica etiam prout distincta à personalitate Verbi, est talis, ut cum illa, nulla ratione consistere possit peccatum.

RESPONDETUR. Si cum unione hypostatica staret peccatum propter communicationem idiomatum in illa fundatam: hoc ipso Deus esset peccator: quod non contingeret, si cum aliis qualitatibus staret peccatum. Unde non ex vi qualitatis hoc habetur, sed ex vi termini intrinseci, quem respicit unio.

OBJICIT 2. In Deo est talis sanctitas cum qua non potest stare ullum peccatum; nec potentia peccandi. Quæ implicantiâ, quare tale prædicatum non sit participabile ab aliqua creatura?

RESPONDETUR. Quia nulla creatura potest habere prædicatum adæquans infinitatem divinam taxantem offensam. Deinde: Deo debet tribui omnis possibilis sanctitas: quia autem nulla creata sanctitas, est omnis possibilis sanctitas, fit, ut nulla possit esse abolitiva peccati se solâ.

OBJICIT 3. De facto conceditur gratia quæ exigat physicè remissionem peccati; ita ut per oppositum fieret illi violentia. Ergo nec implicabit qualitas, quæ ita exigat remissionem, ut hæc non possit non poni.

RESPONDETUR. Negando Conseq. quia est à minori ad majus vi affirmationis. Deinde: quia illa priori qualitate positâ, non sequeretur poni prædicatum æquale infinitudini peccati; posteriori autem qualitate positâ poneretur tale prædicatum; non potest autem poni ex dictis.

OBJICIT 4. Non implicat qualitas quæ se ipsâ pendeat immediatè a Deo. Ergo non implicat qualitas, quæ sit participatio naturæ divinæ; & simul complementum ultimum liberi decreti formaliter condonantis. Sed hæc qualitas est impossibilis cum peccato, ut per se patet.

RESPONDETUR. Negando per se patere. Quia illa qualitas non erit impossibilis ex vi essentiæ cum peccato; adeoque non indispensabiliter, sed ex adjuncto illius decreti, quòd ipsum sicut liberum est respectu cujuscunque creatæ qualitatis; ita & assumendo illam qualitatem, non assumit illam ut se necessitantem ad condonationem. Et per hoc solvitur argumentum ejusdem 5. & 6.

INSTAT Idem. De facto albedo, si producat in subjecto capaci, debet necessario produci per actionem, quæ sit ultimum complementum liberi decreti, quo Deus vult illud subjectum esse album. Ergo non implicabit talis qualitas, quæ essentialiter exigat produci per actionem, quæ sit complementum liberi decreti condonantis Dei.

(T) 3

RESPON-